

UNIVERZITA PARDUBICE
FAKULTA EKONOMICKO-SPRÁVNÍ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2010

MONIKA BALOGOVA

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Hospodářská kriminalita
Monika Balogová

Bakalářská práce

2010

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Monika BALOGOVÁ**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Management podniku - Management malých a středních podniků**
Název tématu: **Hospodářská kriminalita**
Zadávací katedra: **Ústav ekonomiky a managementu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Úvod

1. Obecný popis problematiky
2. Popis objektu zkoumání
3. Shromáždění informací a popis aktivit zkoumaného objektu v předmětné problematice
4. Analýza objektu zkoumání
5. Návrhy a doporučení

Rozsah grafických prací: -
Rozsah pracovní zprávy: cca 30 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

- PORADA, Viktor a kol. Kriminalistická metodika vyšetřování. Plzeň : Aleš Čeněk, 2007. ISBN 978-80-7380-042-0
ČÍRTKOVÁ, Ludmila, et al. Podvody, zpronevěry, machinace : možnosti prevence, odhalování a ochrany před podvodným jednáním. Ing. Rudolf Langer. [s.l.] : ARMEX PUBLISHING s.r.o., 2005. 247 s. ISBN 80-86795-12-8.
FRYŠTÁK, PH.D., JUDr. Marek. Hospodářská kriminalita z pohledu teorie a praxe. 2007. vyd. Nádražní 733/176, 702 00 Ostrava - Přívoz : KEY Publishing s.r.o., 2007. 204 s. ISBN 978-80-87071-18-2.
MUSIL, J., Konrád, Z., Suchánek, J. Kriminalistika. 2.přepracované a doplněné vydání. Praha : C.H. Beck, 2004, 606 s. ISBN 80-7179-878-9

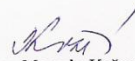
Vedoucí bakalářské práce: doc. Ing. Radim Roudný, CSc.
Ústav ekonomiky a managementu

Datum zadání bakalářské práce: 3. listopadu 2009
Termín odevzdání bakalářské práce: 30. dubna 2010



doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.
děkanka

L.S.



Ing. Marcela Kožená, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 3. listopadu 2009

Prohlašuji:

Tuto bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré použité literární prameny a informace jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji bakalářskou práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence a užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne:

Monika Balogová

Poděkování

Zde bych ráda poděkovala vedoucímu mé bakalářské práce doc. Ing. Radimovi Roudnému CSc. Za cenné připomínky, ochotu a čas, který mi byl věnován.

Dále bych ráda pani Janě Bečvářové z Českého statistického ústavu v Hradci Králové pro poskytnutí cenných informací a údajů pro praktickou část mé bakalářské práce.

ANOTACE

Tato práce se zabývá problematikou v oblasti hospodářské kriminality od roku 1989 po současnost.

První část této práce se zaměřuje na obecný popis některých forem hospodářské kriminality. Práce obsahuje vypracovaná témata obsahující údaje o finanční kriminalitě, hospodářské, počítačové či dokonce o organizované kriminalitě, též považující za nejnebezpečnější druh.

Praktická část této práce byla vypracována na téma Hospodářská kriminalita v období hospodářské krize za rok 2009. Obsahuje informace doprovázené přehlednými grafy a tabulkami včetně popisu.

KLÍČOVÁ SLOVA

hospodářská kriminalita, finanční kriminalita, počítačová kriminalita, organizovaný zločin, hospodářská krize

TITLE

Economic crime

ANNOTATION

The main topic of this labour are the issues in the field of economic crime rate since the year 1989 to present.

The first part focus on the general description of some forms of economic crime. The labour includes prepared topics which involves data about financial criminality, economics, computer or even about organized criminality, which is also considered to be the most dangerous type of criminality.

Main issue of the practical part of this labour is Economic criminality in the time of economic crises in a year 2009. It contains information accompanied by synoptic graphs and charts including description.

KEYWORDST

economic crime, financial crime, computer crime, organized crime, economic depression

OBSAH

Úvod.....	11
1 Hospodářská kriminalita.....	12
1.1 Hospodářské trestné činy proti hospodářské soustavě	13
1.2 Trestné činy proti hospodářské kázní	14
1.3 Trestné činy proti měně a trestné činy daňové	15
1.4 Trestné činy proti předpisům o nekale soutěži, ochranných známkách, chráněných vzorech a vynálezech a proti autorskému právu, proti právům souvisejícím s právem autorským a proti právům k databázi.....	16
2 Finanční kriminalita	16
3 Vybrané skutkové podstaty v oblasti Finanční kriminality	18
Typické rysy ekonomické kriminality	18
3.1 Tunelování	19
3.2 Plánované konkurzní řízení.....	20
3.3 Úpadek	20
3.4 Korupce	21
3.4.1 Druhy korupce.....	21
3.4.2 Vládní strategie pro boj s korupcí pro roky 2006 - 2010.....	23
3.5 Insider trading	25
4 POČÍTAČOVÁ KRIMINALITA.....	25
4.1 Cílem pachatele počítačové kriminality	26
4.2 Prevence a potlačení z pohledu počítačové kriminality	27
4.2.1 Základní prevence	27
4.2.2 Právní ochrana	27
4.3 Instituce BSA - Business Software Association	28
5 ORGANIZOVANÁ KRIMINALITA.....	28
5.1 Instituce pro boj s organizovanou kriminalitou	29
5.1.1 V České republice	29
5.1.2 Ve Spojených státech amerických	32
5.2 Organizovaná kriminalita v ČR.....	32
5.3 Opatření	33
5.4 Racketeering.....	33
5.5 Zločinecké skupiny.....	34
5.5.1 Ruská mafie	34
5.5.2 Balkánský organizovaný zločin	34
5.5.3 Italská mafie	34
5.5.4 Asijský organizovaný zločin	35
6 Oběť finanční kriminality	35

7 Pachatel hospodářské kriminality	35
8 TYPICKÉ STOPY.....	36
9 HOSPODÁŘSKÁ KRIMINALITA CELOSVĚTOVĚ V ROCE 2009	37
9.1 Typické znaky.....	45
9.2 Důsledky	46
9.3 Odhalování	46
9.4 Prevence.....	47
10 Závěr	48
Přehled použité literatury.....	49

Seznam obrázků

Obr. 3.1 – Vývoj počtu zjištěných a objasněných trestných činů úplatkářství ...	21
Obr. 5.1 – Útvar pro odhalování organizovaného zločinu	27
Obr. 5.2 – Útvar pro odhalování korupce a finanční kriminality SKPV	28
Obr. 5.3 – FBI	30
Obr. 9.1 – Hospodářská trestná činnost v ČR v letech 1999 – 2007	36
(podle policejního členění)	
Obr. 9.2 – Hospodářská kriminalita objasněné a zjištěné trestné činy	37
Obr. 9.3 – Přehled o počtu odsouzených osob	
hospodářské kriminality 2000 – 2008	38
Obr. 9.4 – Vnímání a skutečnost v ČR v %	38
Obr. 9.5 – Typ hospodářské kriminality	39
Obr. 9.6 – Pohnutky ke spáchání podvodu v %	40
Obr. 9.7 – Profil interního pachatele	40
Obr. 9.8 – Profil externího pachatele	41
Obr. 9.9. – Jakým způsobem byl podvod odhalen v %	42
Obr. 9.10 – Jak společnosti postupovali vůči pachatelům podvodu	42
Obr. 9.11 – Tři faktory	43

ÚVOD

Tato bakalářská práce se zabývá problematikou v oblasti hospodářské kriminality. Zaměřuji se na popis trestných činů s nejzávažnějším dopadem na společnost v rámci hospodářské kriminality.

Touto problematikou jsem se začala zabývat již dříve. Od úspěšného absolvování obchodní akademie jsem usilovala několikrát o to, dostat se na policejní akademii v Praze, bohužel neúspěšně. Můj zájem o studium policejní činnosti se zaměřením na kriminalitu stále trvá. V současné době studuji na ekonomické fakultě již třetím rokem, a proto jsem se si zvolila k vypracování bakalářské práce téma hospodářské kriminality, které spojuje obě moje dosavadní studijní zájmy – ekonomii a kriminalitu. Myslím, že se jedná v současné době o téma velmi aktuální, které je spojeno s nepříliš legislativně zajištěnou oblastí.

Nejprve bude představen teoretický základ práce, který bude obsahovat jednotlivý výčet hospodářské kriminality z pohledu trestněprávního. Dále se budu zabývat popisem jednotlivých forem hospodářské kriminality. Účelem této práce nebylo popsání všech forem hospodářské kriminality, které existují, ale pouze charakterizovat jednotlivé trestné činy, které mají nejzávažnější dopad na ekonomickou rovnováhu státu a v neposlední řadě i na společnost.

Praktická část je vypracována na základě zjištěných informací a dat získané převážně z literárních pramenů a z úřadů zabývajících se shromažďováním a analyzováním dat. Obsahuje informace o nejčastějších typech, pachatelích a dopadech v rámci podniku. Zjištěné údaje mají indukční charakter. Náplní praktické části je popis a objasnění cíle této práce.

Bakalářská práce je zpracována samostatně, vědomosti jsem získávala převážně z odborných literatur, informace z internetu jsou pouze doplňující. Literatura je uvedena na konci bakalářské práce, citace jsou uvedeny v hranatých závorkách hned za textem.

Cílem této bakalářské práce je nejen seznámení s hospodářskou kriminalitou jako závažným problémem postihující stabilitu společnosti ale také zjištění do jaké míry ovlivňuje hospodářská krize vývoj hospodářské kriminality směřující proti činnosti podniku.

1 HOSPODÁŘSKÁ KRIMINALITA

Obecně uznávaná definice hospodářské kriminality neexistuje. Při vysvětlení pojmu hospodářská kriminalita můžeme vycházet z pojetí trestněprávního, kriminalistického anebo kriminologického.

Při studování odborných publikací bychom mohly tento pojem shrnout jako: „Nenásilný trestný čin s mimořádným sociálním a ekonomickým dopadem na vnitřní stabilitu státu. Pro řešení této trestné činnosti je zapotřebí speciální odbornosti a neustálého inovování znalostí jak u pracovníků příslušných orgánů státní správy, tak i u orgánů činných v trestním řízení.“

Formy hospodářské kriminality se neustále vyvíjejí v závislosti na rozvoji podnikání, rozvoji technologie a jiných faktorů, které umožňují potencionálním pachatelům konat protiprávní činnosti.

V odborné literatuře se můžeme setkat s definicí autora E. H Sutherlanda, který nazývá toto jednání jako jednání tzv. bílých límečků (white dollar crime). Kdy tuto činnost páchá vážená a vysoce společensky postavená osoba v rámci svého povolání, využívající přitom své důvěryhodnosti, vyplývající z jejího vysokého sociálního statutu a prestiže. Uvedený pojem se objevil v USA v roce 1939. Opakem je jí kriminalita tzv. modrých límečků (blue dollar crime), tj. zločinců z „podsvětí. [12]

Hospodářskou kriminalitu definuje ve své publikaci Baloun jako soubor činů, směřujících proti majetku spáchaných v souvislosti s podnikáním¹ nebo směřujících proti němu. [1]

Podnikání je specifikováno v živnostenském zákoně jako činnost prováděna soustavně podnikatelem vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku.

Závěrem bych k vysvětlení tohoto pojmu zmínila další možnou definici od J.Chmelíka, který ji velmi obecně definuje jako zaviněné(společensky nebezpečné jednání) popsané ve zvláštní části trestního zákona, poškozující nebo ohrožující hospodářský pořádek, systém ekonomických a souvisejících právních vztahů,jejich fungování, práva a oprávněné zájmy subjektů těchto vztahů. [5]

1.1 HOSPODÁŘSKÉ TRESTNÉ ČINY PROTI HOSPODÁŘSKÉ SOUSTAVĚ

Jednotlivé trestné činy popsané v tomto tématu byly popsány z odborných literatur či zákonů. Nejedná se o celý výčet všech skutkových podstat v rámci hospodářské kriminality.

Úplný seznam všech hospodářských trestných činů najdeme v hlavě druhé trestního zákona.

1. Trestný čin neoprávněného podnikání - §118 trestního zákona

Na úvod bych chtěla zmínit důležitý pojem – podnikání.

Podnikání jako soustavná činnost prováděna samostatně podnikatelem vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku.

Mezi další druhy podnikání provozované na základě živnostenského listu, oprávnění a povinnosti upravuje živnostenský zákon.

Pachatelem se rozumí osoba, která poskytuje služby nebo provozuje výrobní nebo jiné výdělečné podnikání v rozporu se živnostenským zákonem. Povolení vydává živnostenským úřadem, pakliže by se zakládala právnická osoba, povolení se uděluje na základě předloženého živnostenského listu a následným zapsáním do obchodního rejstříku.

K naplnění znaku neoprávněného podnikání ve větším rozsahu je podle soudní judikatury třeba, aby trvalo nejméně šest měsíců. [3]

2. Trestný čin neoprávněného provozování loterie a podobné sázkové hry - §118a trestního zákona

Loterii nebo podobnou sázkovou hru může provozovat jen akciová společnost k tomuto účelu založená, pokud není provozovatelem přímo stát zastoupený příslušným ministerstvem nebo pověřenou státní organizací. Spotřebitelské loterie jsou zákonem úplně zakázány.

Neoprávněně provozuje loterii nebo podobnou sázkovou hru každý, kdo ji provozuje přes zákaz uvedený v zákoně o loteriích nebo bez příslušných povolení na základě tohoto zákona. Musí jít ale vždy o jednání, které má charakter podnikání nebo s ním souvisí.

3. Trestný čin poškozování spotřebitele - §121 trestního zákona

Poškozením spotřebitele je myšleno způsobení škody nikoliv nepatrné, zejména na jakosti, množství nebo na hmotnosti. Trestním činem se rozumí i zatajení podstatných vad výrobků, které byly ve velkém množství uvedeny na trh.

Za škodu nikoliv nepatrnou se považuje škoda dosahující částky nejméně 5.000 Kč.

Spotřebitelem se rozumí fyzická i právnická osoba, osoba nakupující výrobky nebo užívající služby.

4. Nepravdivý nebo neúplný údaj - §124c trestního zákona

Trestní zákon hovoří o této trestné činnosti v případě, že bychom se dopustili vydání nepravdivého nebo neúplného dokladu potřebného pro orgány kontrolující zboží a technologie podle zvláštních předpisů.

Dále bude pachatel potrestán, v situaci kdy podklady potřebné pro evidenci zboží a technologií, kontrolovaných podle zvláštních předpisů zničí, poškodí, učiní neupotřebitelnými, zatají nebo evidenci nevede, anebo kdo učiní zásah do technického nebo programového vybavení počítače, v němž se vede evidence tohoto zboží a technologií.

5. Vydání neoprávněného povolení nebo licence - §124e trestního zákona

O vydání neoprávněného povolení nebo licence se hovoří v souvislosti s kontrolou zahraničního obchodu s vojenským materiálem.

Trestně stíhán je ten, který neoprávněně vydá povolení k zahraničnímu obchodu s vojenským materiálem nebo licence pro určitý obchod s vojenským materiálem. Trestného činu se může dopustit i vydáním nepravdivého nebo neúplného dokladu, na jehož základě je takové povolení nebo licence neoprávněně vydána.

1.2 TRESTNÉ ČINY PROTI HOSPODÁŘSKÉ KÁZNI

1. Trestný čin zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění - §125 trestního zákona

Souhrnně lze nazvat typ konání, při kterém dochází k poškozování, zničení, zatajení nebo nevedením důležitých dokladů, které slouží k přehledu o stavu hospodaření.

Zničení, poškození, učinění neupotřebitelnými nebo zatajení se může týkat i záznamů na technických nosičích dat nahrazujících účetní písemnosti.[4]

2. Trestný čin zneužívání informací v obchodním styku - §128 trestního zákona

Úmyslem pachatele je opatřit sobě nebo jinému výhodu nebo prospěch. V praxi se můžeme setkat s názvem insidertrading, který se nejčastěji objevuje na kapitálových trzích. Důsledkem podvodného jednání je ztráta důvěry akcionářů a snížení investic na kapitálových trzích.

3. Trestný čin vystavení nepravdivého potvrzení - §129 trestního zákona

Vystavení nepravdivého potvrzení se nejčastěji dopouštějí zaměstnanci finančních institucí (banky, penzijní fondy, stavební spořitelny atp.) i auditoři.

Cílem obvykle bývá zkreslení současné finanční situace nebo nepravdivé uvedení majetkových poměrů.

1.3 TRESTNÉ ČINY PROTI MĚNĚ A TRESTNÉ ČINY DAŇOVÉ

1. Trestný čin padělání a pozměňování peněz - §140 trestního zákona

Padělanými penězi (bankovkami i mincemi) rozumíme podle publikace [4] české i cizozemské peníze, které byly padělány. Jsou jimi jakékoli napodobeniny, které vzhledem ke své kvalitě mohou být při udávání, třeba jen za určitých okolností zaměněny s pravými penězi, a tak se dostat do oběhu.

2. Trestný čin výroba a držení padělatelského náčiní - §142 trestního zákona

Trestní zákon uvádí pachatele, jako osobu, která vyrobí sobě nebo někomu jinému opatří anebo přechovává nástroj nebo jiný předmět učený k padělání a pozměňování peněz. Uvedený trestný čin má svou povahou velmi blízko k přípravě trestného činu padělání a pozměňování peněz. [25]

3. Trestný čin padělání a pozměňování známek - §145 trestního zákona

Trestným činem se myslí, padělání nebo pozměnění poštovní nebo kolkové známky

v úmyslu způsobit jiném škodu nebo opatřit sobě nebo jinému neoprávněný prospěch nebo úmyslné uvádění do oběhu takových známek nebo jejich užití jako pravých.

Trestný čin zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby - §148 trestního zákona

Zkrácení ve větším rozsahu daně, cla, pojistného na sociální zabezpečení nebo zdravotní pojištění, poplatku nebo jiné jim podobné povinné platby; vylákání výhody na některé z uvedených povinných plateb.

1.4 TRESTNÉ ČINY PROTI PŘEDPISŮM O NEKALE SOUTĚŽI, OCHRANNÝCH ZNÁMKÁCH, CHRÁNĚNÝCH VZORECH A VYNÁLEZECH A PROTI AUTORSKÉMU PRÁVU, PROTI PRÁVŮM SOUVISEJÍCÍM S PRÁVEM AUTORSKÝM A PROTI PRÁVŮM K DATABÁZI

1. Trestný čin nekalá soutěž - §149 trestního zákona

Rozumíme tím jednání, které je upraveno v trestním zákoně §149. Hovoříme o jednání, které by mohlo poškodit dobrou pověst nebo ohrozit chod nebo rozvoj podniku soutěžitele. Pachatel bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo peněžitým trestem, propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.

2. Trestný čin porušování průmyslových práv - §151 trestního zákona

Podstatou trestného činu je jednání, které zasahuje do práv k chráněnému vynálezu, průmyslovému vzoru, užitému vzoru nebo topografii polovodičového výrobku. Pachatel bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo peněžitým trestem.

2 FINANČNÍ KRIMINALITA

Definice finanční kriminality je stručně obsažena v publikaci od autora Jana Musila, která říká, že *finanční kriminalita zahrnuje trestné činy směřující proti fungování bankovního systému, kapitálového trhu a finančních institucí, zejména bank, burz, investičních společností a investičních fondů, penzijních fondů, pojišťoven.* (Musil, J., a kol., 2004, 480 s.)[9]

Znak finanční kriminality

Pachatel finanční kriminality disponuje zanedbatelným vlastním kapitálem (majetkem) oproti kapitálu, který mu je svěřen ze strany vkladatelů, podílníků, pojištěnců apod.

Typické způsoby páčání [8]

- Zpronevěra svěřeného majetku
- Podvody různého druhu a charakteru, které naplňují shora uvedenou definici kriminality hospodářské
- Úvěrové podvody (pachatel vyláká úvěr s použitím nepravdivých údajů nebo podstatné údaje zamlčí)
- Fakturační podvody (pachatel odebírá zboží na vlastní jméno a na vlastní účet, v úmyslu má odebrané zboží nezplatit získané zboží okamžitě prodává často pod cenou a peníze používá pro svoji vlastní potřebu)

Ekonomický systém resp. podnikání je upraven celou řadou právních norem:

- Živnostenský zákon
- Obchodní zákoník
- Občanský zákoník
- Zákon o účetnictví
- Zákon o bankách
- Zákon o investičních společnostech a investičních fondech
- Zákon o cenných papírech
- Zákon o dluhopisech

„Daňové“ zákony:

- Zákon o daních z příjmu
- Zákon o DPH
- Zákon o spotřební dani
- Zákon o silniční dani
- Zákon o dani z nemovitosti
- Zákon o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitosti

- Zákon o správě dani a poplatků
- Zákon o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů
- Zákon o všeobecném zdravotním pojištění
- Zákon o pojistném na sociální a nemocenské pojištění a o příspěvku na státní politiky zaměstnanosti
- Zákon o cestovních náhradách
- Zákon o zaměstnanosti
- Zákon o konkursu a vyrovnání
- Zákon devizový
- Zákoník práce
- Zákon o mzdě
- Zákon o ochraně spotřebitele
- Zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti
- Trestní zákon atd.

3 VYBRANÉ SKUTKOVÉ PODSTATY V OBLASTI FINANČNÍ KRIMINALITY

Transformace ekonomiky po roce 1989 znamenala pro Českou republiku vznik nových deliktů v oblasti podnikání, které se dříve nevyskytovaly a současně můžeme říci, že došlo i k inovaci stávajících skutkových podstat. Pachatelé těchto trestných činů byli rozhodně napřed před vyšetřovateli.

TYPICKÉ RYSY EKONOMICKÉ KRIMINALITY

Vyjádřeno zástupcem ředitele odboru hospodářské kriminality MV na Manažerském fóru v roce 1997.

- a) **Vysoká latence** – velké množství těchto provinění se nepodaří zjistit
- b) **Variabilnost a dynamičnost** – pachatelé se rychle přizpůsobují změnám právní úpravy a s pomocí specialistů dokážou využít mezery v zákonech. Do trestné činnosti tak vstupují ekonomicky a právně „ošetřeni.“
- c) **Konspirativní charakter činnosti** - pachatelé postupují natolik kvalifikovaně, že se jim daří kriminální charakter své činnosti účinně zakrýt.

3.1 TUNELOVÁNÍ

Pod výrazem tunelování se vyjadřovala forma páchání trestné činnosti, která se vyznačovala typickými znaky, popsané dále v této kapitole. Původně se tento název používal v oblasti finančních institucí, zejména bank a investičních fondů. Posléze se rozšířil i do oblastí podnikání obchodních společností.

Ve své publikaci Kriminální metodika vyšetřování autor Viktor Porada zmiňuje typické způsoby páchání tunelování:

Typické způsoby páchání

- Aktivní a pasivní korupce tuzemských a cizích státních úředníků
- Aktivní a pasivní korupce tuzemských a cizích orgánů právnických osob
- Aktivní a pasivní korupce v soukromém sektoru
- Aktivní a pasivní korupce ve veřejném sektoru
- Aktivní a pasivní korupce mezinárodních subjektů
- Podplácení členů mezinárodních parlamentních shromáždění
- Podplácení soudců a úředníků a dalších justičních pracovníků mezinárodních soudů a justičních orgánů [15]

Abychom si dokázali alespoň trochu představit, co se pod tímto názvem rozumí, uvedla bych jeden příklad z praxe, který je obsažen v beletrizované formě Valachiho svědectví od Pietra Maase (Joseph Valachi byl příslušníkem Cosa Nostry), který uvádí:

„Jakmile členové Cosa Nostry proniknou do zákonného podnikání, (...) někdy se jednoduše rozhodnou, že společnost, jíž se zmocnili, oloupí. (...) Vedení jednoho obrovského velkoobchodu s masem v New Yorku se dopustilo té chyby, že si vypůjčilo peníze od Cosa Nostry. Pod záminkou, že je třeba zabezpečit vrácení půjčky, musela společnost vyhovět požadavku, aby se (...) stal jejím novým ředitelem. Jakmile byl dosazen, pustili se jeho kolegové do práce. Během deseti dnů vydělali 1 300 000 dolarů. Podařilo se jim to tak, že na úvěr nakoupili obrovské množství masa a drůbeže a okamžitě je prodali pod tržní cenou. Načež totálně vystrašené firmě bezohledně nařídili, aby vyhlásila bankrot.“ [6]

3.2 PLÁNOVANÉ KONKURZNÍ ŘÍZENÍ

Z výše uvedeného příkladu můžeme vyvodit, že výsledkem tunelování je soubor činností, které vedou k plánovanému konkurznímu řízení. Nejčastějšími znaky páchaní této trestné činnosti spočívá v zakládání nových obchodních společností pachateli nebo nákupem již existujících a fungujících podniků. V obou případech tak konají s cílem dovedení společností k úpadku. V tom jim napomáhají osoby nastrčené do vedení těchto společností (tzv. bílí koně). Jednání pachatelů směřuje k tomu, aby došlo k tzv. vytunelování společnosti a tím k vyvedení finančních prostředků a použitelného majetku do společností, které jsou jimi ovládány. Pro tento cíl pachatelů může být charakteristický:

- Prodej nebo jiná realizace zboží, zásob nebo zařízení
- Nadměrný nákup zboží na úvěr nebo na fakturu
- Ukrytí výnosů
- Neplacení věřitelům nebo dodavatelům
- Podání návrhu na konkurz

3.3 ÚPADEK

Úpadek podle MacMillanova slovníku moderní ekonomie je zákonem upravená procedura, při níž je majetek nesolventního dlužníka zabaven ve prospěch věřitelů.[14]

Zákon hovoří o úpadku v zákoně č. 182/2006 Sb. insolvenční zákon v §3 odst. 1, kde:

Dlužník je v úpadku, jestliže má:

- a) více věřitelů a
- b) peněžité závazky po dobu delší 30 dnů po lhůtě splatnosti a
- c) tyto závazky není schopen plnit (dále jen "platební neschopnost").

Podle insolvenčního zákona je právnická osoba v úpadku za situace, pokud by byla ochotna hradit své závazky, ale hodnota jejího majetku je nedostatečná, tzn. hodnota dluhu, převyšuje hodnotu majetku.

V takovém případě může právnická osoba podat na sebe insolvenční návrh a zajistit si tím určitou výhodu, neboť nelze začít s prováděním exekuce a ani v něm nelze

pokračovat. Právnícká osoba může zahájit vyjednávání a zároveň je oprávněna požádat o oddlužení a tím se pokusit dojít k osvobození od části svých dluhů.

Po roce 1989 toto podvodné jednání vedlo k neprůhlednosti majetkových účastí v různých společnostech. Právnícká osoba v úpadku ručila pouze do výše svého vkladu. Úpadek společnosti (ať již podvodný nebo z nedbalosti) nevedl k vyřazení z ekonomiky. Podnikatelská aktivita se tedy zcela jednoduše přenesla do další společnosti.

Můžeme říci, že tento výskyt tohoto problému mělo na svědomí nedostatek informací o dlužnících. V současné době bylo registrováno v České republice ke dni 30. 9. 2009 dva bankovní registry dlužníků, které sbírají informace o dlužnících a tak se pokusit předejít komplikacemi s poskytováním úvěrů:

- Centrální registr úvěrů (CRU), který spravuje ČNB
- Czech Banking Credit Bureau (CBCB)

Dále zde ke dni 30. 9. 2009 působí dva nebankovní registry:

- SOLUS (Sdružení na Ochranu Leasingu a Úvěrů Spotřebitelům)
- NRKI (Nebankovní registr clientských informací)

Informace z tohoto registru mají bankám pomoci vyhodnotit solventnost klientů a omezit tak riziko poskytnutí úvěrů, které by se později ukázaly jako nedobytné.

3.4 KORUPCE

Pojem Korupce vychází z latinského názvu „corrumpere“, což znamená v překladu kazit, oslabit, znetvořit, podplatit.

Korupce pro veřejnost není neznámým jevem. Korupcí se dopouštíme tehdy, zneužijeme-li svého postavení nebo funkce k osobnímu prospěchu. Nejčastěji toho využívají osoby působící ve veřejné správě, v oblasti politické ale i v hospodářství. S korupcí se setkáváme i v organizované kriminalitě, kdy je používána pro získání prospěchu či vlivu.

3.4.1 DRUHY KORUPCE

Druhy korupce jsou rozlišeny podle závažnosti provinění a konečného důsledku, neboli celkového dopadu na hospodářství státu a stabilitu společnosti.

Velká korupce

Následkem velké korupce je dosaženo často vysokých finančních ztrát. Tyto ztráty se ve společnosti projeví sekundárně. Výsledkem je nedostatečné množství finančních prostředků ve státní kase. Tato ztráta prohlubuje deficit ve státní kase. Dopad těchto trestných činů se nejvíce dotkne samotných občanů. Stát proto musí učinit případná opatření pro znovu získání finančních prostředků. Nejčastějším způsobem vyrovnání se s touto situací je zvyšování daní a snižování velikosti sociálních dávek či jiných příspěvků.

Mezi trestné činy, které lze zahrnout do tzv. velké korupce patří:

- zpronevěra veřejných zdrojů
- nehospodárné užívání veřejných zdrojů
- soukromý prospěch z privatizace
- zneužívání veřejné moci při udělování veřejných zakázek
- přidělování monopolních a kvazi-monopolních licencí
- nepotismus, klientelismus případně i prodej pozic
- zisk důležitých, běžně nedostupných informací, insider trading
- zločiny bílých límečků

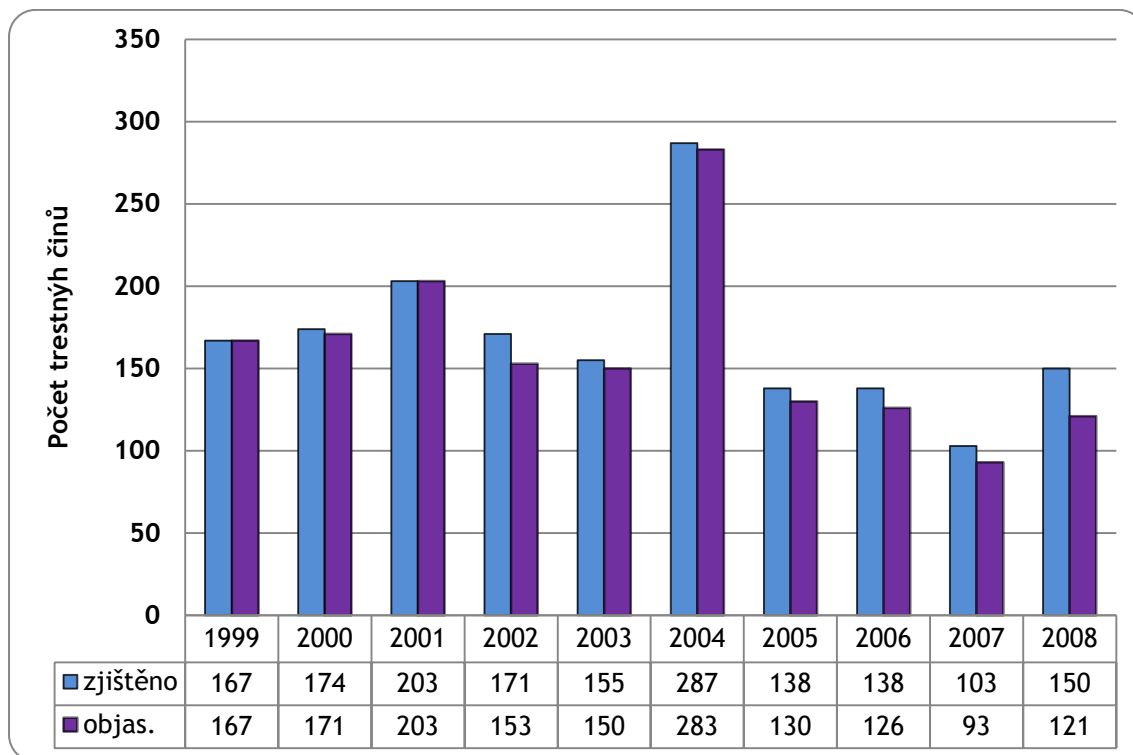
Malá korupce

Pachatelem se rozumí často jednotlivá osoba, která s pomocí korupce dosahuje svého osobního prospěchu. Dopad této trestné činnosti na hospodářství státu je učiněn v menší míře než u velké korupce.

Zahrnuje:

- podplácení úředníků
- záměrně nepřehledná regulace
- zatemňování pravidel (úzkoprsé lpění na postupech či využívání jejich flexibility)
- špatná organizace (nejasné vztahy podřízenosti a nadřízenosti, netransparentnost)
- zneužívání pravomocí vyplývajících z dozorové (kontrolní) činnosti veřejné správy

[17]



Obr. 3.1 - Vývoj počtu zjištěných a objasněných trestných činů úplatkářství

3.4.2 VLÁDNÍ STRATEGIE PRO BOJ S KORUPCÍ PRO ROKY 2006 - 2010

Základní informace byly získány z internetových stránek Vláda ČR, doplněné vlastními komentáři.

Boj s korupcí je postaven na třech základních pilířích:

- prevenci
- průhlednosti
- postihu.

Navržená opatření ve Strategii vlády v boji proti korupci rozvíjejí již plněné úkoly a zároveň reagují na aktuální potřeby v oblasti boje proti korupci.

Oblast prevence:

- povinnost provádět každé dva roky kontrolu všech platných právních předpisů, včetně možnosti zrušení některých právních předpisů
- povinnost vypracovat ke každému návrhu hodnocení dopadu

Oblasti průhlednosti:

- přijetí nového zákona o veřejných zakázkách, cílem je zveřejňování veškerých informací o zadání a výběru tzv. „malých zakázek“ na internetu nebo jejich zadávání prostřednictvím elektronického tržiště,
- prodloužením lhůty pro zveřejnění záměru obce zcizit nemovitý majetek, a to zejména pokud jde o majetek velké hodnoty,
- zřízení speciální protikorupční telefonní linky č. 199, která bude přijímat stížnosti a podezření veřejnosti, týkající se veřejné správy.

Oblast postihu:

- zřízením speciálního protikorupčního senátu u vyššího soudu a zvláštního útvaru
- zavedením institutu tzv. „protikorupčního agenta“ se zaměřením na odhalování a zjišťování korupce,
- zpřísněním trestů za prokázanou korupci na základě novely trestního zákona

Boj proti korupci

Boj proti korupci je dlouhodobý proces, který vyžaduje spolupráci všech složek veřejné správy, a to v oblasti prevence, zprůhlednění procesů i postihu. [15]

Korupční jednání je úzce propojeno s dalšími formami trestné činnosti. Negativním dopadem této činnosti je podkopání samotných základů společnosti. Výsledkem může být ztráta důvěry občana v poctivost a nestrannost fungování státních institucí, pokřivení tržních vazeb, ekonomický úpadek, destabilizace státu a další nepříznivé vlivy. Zároveň může korupce ohrožovat bezpečnost státu, a to jak z hlediska vnitřní, tak i vnější bezpečnosti.

Řešení problému korupce v České republice je jednou z hlavních priorit vlády. Vzhledem k tomu, že korupční jednání na sebe bere celou řadu podob, musí být i opatření proti tomuto jevu stejně komplexní a široce pojatá.

Počet případů korupce a uplácení v posledních 12 měsících mírně vzrostl (z 27% v roce 2007 na 30% v roce 2009) a nadále přesahuje světový průměr (27%). Tyto aktivity je velmi těžké odhalit, proto se můžeme domnívat, že v praxi je toto procento i vyšší. []

3.5 INSIDER TRADING

Z překladu z angličtiny vyjadřuje pojem „insider“ zasvěcence, ten, kdo využívá důvěrné informace.

Nebezpečnost tohoto jednání se projevuje především v oblasti kapitálových trhů, kde získané informace hrají při obchodování s cennými papíry velmi důležitou roli. Při ovlivňování nákupního chování účastníků kapitálové trhu nebo využívání důvěrných informací pro svoji vlastní potřebu vznikají investorům velké finanční škody, které mohou přesahovat až miliony korun. Vyšetřování takového druhu hospodářské kriminality je obtížné, protože se jedná o velmi latentní činnost. Tento delikt poškozují celý ekonomický systém a tím odrazuje investory. Pokles zájmu investorů z důvodu výše uvedených negativních faktorů znamená pro domácí trh nedostatek přímých investičních pobídek.

V roce 2009 byl zveřejněn článek v Mladé frontě Dnes (MfdD) o kauze manažera elektrárenské společnosti ČEZ Alana Svobody, který je povinen státu zaplatit 1,7 milionu korun za takzvaný insiderem trading s akcemi této energetické firmy. Česká národní banka o tom rozhodla s konečnou platností. Svoboda tak podle deníku vrátí celou sumu 1,6 milionu korun. Podle žalobců se Svoboda dopustil trestného činu zneužívání informací v obchodním styku, za což mu hrozil trest 2 až osm let vězení. V červenci 2009 pražský městský soud rozhodl, že se nedopustil trestného činu. Kauzou se dále zabývá bankovní rada ČNB jako možným přestupkem.[16]

4 POČÍTAČOVÁ KRIMINALITA

Počítačová kriminalita představuje velkou množinu všech kriminálních aktivit, spojených s počítačem jako nástrojem, případně s počítačem jako cílem trestné činnosti. Protože svou šíří zasahuje řadu oblastí lidské činnosti a tedy i různé trestné činy od krádeží peněz po počítačové pirátství, nemůže proti počítačové kriminalitě existovat ani jednotný způsob boje. Je považována za nejnebezpečnější kriminální činnost vedle prodeje drog a prostituce, neboť výpočetní techniky je využíváno k vydírání, krádežím, podvodům a dokonce i k páchání sexuálních deliktů.

Počítačová kriminalita je těžce zjištělná. Je doprovázena nedostatkem klasických důkazních materiálů. Týká se to zejména listinných důkazů, na jejichž místo nastupují záznamy informací na informačních nosičích, pokud se je ovšem podaří získat.

K šetření počítačové kriminality je zapotřebí mít dobré technické vybavení a značné intelektuální schopnosti.

Policie musí vynakládat dostatečné množství kvalifikovaných sil, aby mohla s touto formou kriminality bojovat.

Jednotlivé trestné činy šetří a objasňují policisté zařazení na svých pracovištích, která mají v popisu práce. Pornografií řeší mravnostní pracoviště, fiktivní převody nebo krádeže peněz hospodářská kriminálka, zaměřená na podvody, a počítačové pirátství jako útok na duševní vlastnictví také pracoviště hospodářské kriminality. [7]

Počítačová kriminalita jako protiprávní činnost spjatá s vědeckotechnickým rozvojem, je vysoce odbornou formou trestné činnosti. Hlavními potencionálními pachateli jsou ti, kteří disponují vysoce odbornými znalostmi, jedná se o tzv. specializované odborníky.

Délka jednotlivých expertizních zkoumání se podle složitosti a náročnosti případu pohybuje od jednoho do pěti týdnů.

4.1 CÍLEM PACHATELE POČÍTAČOVÉ KRIMINALITY

- jednorázově prodat technické výpočetní prostředky, eventuálně zpeněžit získaná data,
- prodávat vícenásobně data a informace, získaného programové vybavení, či získaných
- informací a dat eventuálně využívat k páčání další trestné činnosti (např. vydírání, šíření poplašných zpráv, dezinformací apod.),
- neoprávněné využívání technických prostředků k vlastní komerční činnosti (mimo jiné i k návodům jiné trestné činnosti, provozování nepoctivých her ap.),
- předání získaných dat a informací jinému subjektu k jeho využití profesionálně nebo za úplatu (vyzvědačství apod.),
- jiné nespecifikované nebo komplexní užití.

4.2 PREVENCE A POTLAČENÍ Z POHLEDU POČÍTAČOVÉ KRIMINALITY

Pro snížení výskytu páchání počítačové kriminality je zapotřebí provést velmi rozsáhlá opatření, která by se měla dotknout nejen výrobců počítačové technologie ale i samotných uživatelů. Pro boj s touto trestnou činností je v neposlední řadě důležité vytvoření pevného právního rámce. Je nesmírně důležité si uvědomit, že počítačová kriminalita se vyvíjí tak rychle, jako vývoj samotné technologie a vědy. Vznikají nové formy trestné činnosti, proti kterým by se měla policie a ostatní příslušné orgány vybavit kvalitními technologiemi a vytvořením odborné jednotky specialistů.

4.2.1 ZÁKLADNÍ PREVENCE

Základním východiskem pro prevenci počítačové kriminality je především poznání způsobu páchání této trestné činnosti se zaměřením na osobu pachatele.

Na prevenci by se měl podílet jak samotný výrobce, tak i uživatel (vlastník) výpočetní techniky s cílem vytvořit takové ochranné systémy, které by zabránily, respektive snížily pokusy o páchání trestné činnosti. Jedná se především o napadení programů viry a nedovolené manipulaci se zpracovávanými daty. V současné době se hojně používají antivirové programy sloužící pro odhalování a odstraňování virů. Pro příklad mohu uvést programy NOD 32 nebo Spyware.

Jedním z faktorů prevence počítačové kriminality je zaměření na výchovu občanů, vytváření prostředí náročnosti a odpovědnosti za práci s výpočetní technikou i zpracovávanými daty. Preventivní opatření, (které by mělo zamezit neoprávněným osobám manipulaci s výpočetní technikou), směřují také k vytvoření systému zabezpečujícího přístup k výpočetní technice pouze oprávněným osobám.

4.2.2 PRÁVNÍ OCHRANA

Preventivní opatření právní povahy rozumíme vytvoření právních norem upravující podmínky ochrany autorských práv, informací a výpočetní techniky.

4.3 INSTITUCE BSA - BUSINESS SOFTWARE ASSOCIATION

Společnost, jejímž hlavním cílem je boj s počítačovou kriminalitou. Vytváří programy pro odhalování této trestné činnosti. Rozšířena do bezmála 80 zemí světa. Napomohla vyřešit několik desítek závažných případů, kde bylo odhaleno používání a rozšiřování nelegálního software.

K tomu používá vlastního specializovaného programu SEARCH II. V roce 1994 byl tento program předán našim specialistům kriminální policie.

Jeho činnost spočívá ve:

- Spuštění ze speciální diskety
- Prohlídce všech dostupných logických pevných disků
- Vytvoření dvou speciálních kontrolních součástí
- Vytvoření seznamu všech programů s extenzí EXE a COM.

Důkazem o úspěšnosti tohoto programu je i řada vyhraných soudních sporů se softwarovými piráty, kde právě tento program hrál zásadní úlohu.

Program SEARCH II nedokáže zjistit, zda pirátské programové vybavení

- Je uloženo na disketách
- Nebylo před jeho použitím vymazáno
- Není uschováno v archivech

5 ORGANIZOVANÁ KRIMINALITA

Jde o nejnebezpečnější druh trestné činnosti. Jedná se o dlouhodobou, plánovitou trestnou činnost, jejímž cílem je dosažení vysokého zisku nebo získání vlivu na veřejný život. V některých případech se setkáme i s průnikem kompliců mafie do veřejné správy či politiky. Organizovaná kriminalita je hierarchicky strukturovanou skupinou, kde každý člen plní svoji funkci, jedná se o takzvanou dělbu činnosti.

Situaci po roce 1989 krátce vysvětluje autor PhDr. Martin Cejp, CSc.:

Organizovaný zločin se před rokem 1989 na území bývalého Československa ve významnějším rozsahu a rozvinutější podobě nevyskytoval. Po roce 1990 využil mezinárodní organizovaný zločin to, že se uvolnila většina formálních zábran a že docházelo k řadě chyb v oblasti politiky, státní správy, ekonomiky, práva. Snížila se pro něj rizika a zároveň se zvýšila možnost zisku. [2]

Do mezinárodního organizovaného zločinu působícího na našem území se záhy začali zapojovat i českoslovenští občané. Postupně dokonce začali sami v této oblasti podnikat. (Organizovaný zločin v České republice III.43s.) [2]

Mezi základní znaky organizované kriminality, které by měly být vždy v celém rozsahu přítomny, zahrnuje odborná publikace (Organizovaný zločin v České republice III., PhDr.Martin Cejp, CSc., Praha 5, 2004)

- trvající spolupráce více osob, z nichž každá má pevně stanovené specifické úkoly,
- páčání závažné trestné činnosti s úmyslem získat prospěch nebo moc,
- vysoká profesionalita, tj. stabilita, koncepčnost, důkladná příprava akcí, konspirace, disciplína, přísně stanovené normy chování a kont roly, dokonalé vybavení.[2]

5.1 INSTITUCE PRO BOJ S ORGANIZOVANOU KRIMINALITOU

5.1.1 V ČESKÉ REPUBLICE

ÚTVAR PRO ODHALOVÁNÍ ORGANIZOVANÉHO ZLOČINU (ÚOOZ)

ÚOOZ vznikl v lednu 1995 jako reakce policie na vzniklé potřeby spojené s politicko-společenskými změnami v Česku, na které se navázaly nové druhy trestné činnosti. Je výkonným pracovištěm kriminální policie a vyšetřování. Odhalováním organizovaného zločinu se podílí na udržování vnitřního pořádku a bezpečnosti v zemi. [21]



Obr. 5.1 - Útvar pro odhalování organizovaného zločinu
Původ: podle [22]

V rámci útvaru funguje řada specializovaných pracovišť. Takovým je například Národní kontaktní bod pro terorismus (NKBT), který se zabývá bojem proti terorismu. Mezi další pracoviště můžeme zařadit i odbor násilí

- odbor nelegálních obchodů
- odbor obchodu s lidmi a nelegální migrace
- odbor zločineckých struktur
- odbor terorismu a extremismu
- odbor padělání
- odbor závažné majetkové trestné činnosti
- odbor strategické analýzy a informatiky.

ÚTVAR ODHALOVÁNÍ KORUPCE A FINANČNÍ KRIMINALITY SLUŽBY KRIMINÁLNÍ POLICIE A VYŠETŘOVÁNÍ

Tento úvar byl zřízen nařízením Ministerstva vnitra jako úvar s působností na celém území České republiky v oblastech určených organizačním řádem. Věcnou a funkční příslušnost v oblasti trestního řízení převzal úvar v platnosti ve znění příslušných článků interního aktu řízení policejního prezidia ČR upravujícího postup v trestním řízení po dvou od 15. 3. 2003 zaniklých útvarů, a to Úřadu finanční kriminality a ochrany státu SKPV (ÚFKOS) a Útvaru pro odhalování korupce a závažné hospodářské trestné činnosti SKPV (dříve SPOK).

Novela trestního řádu účinná od 1. 1. 2002 vznikem ÚOKFK tak dosáhla v oblasti vyšetřování závažných forem trestné činnosti (hospodářské, finanční, korupce) svého plného naplnění, včetně možnosti uplatňování některých nových forem práce a přístupů.

Cílem vzniku ÚOKFK bylo vytvoření vysoce specializované, odborně zdatné, maximálně flexibilní, mobilní a morálně silně odolné policejní složky zaměřené na boj s nejnebezpečnějšími formami korupce a závažné hospodářské a finanční kriminality, za



Obr. 5.2 - Útvar odhalování korupce a finanční kriminality SKPV
Původ: podle [22]

důsledného využívání kriminálního zpravodajství (zpravodajského procesu) jako základní metody vysoce profesionálního získávání a zpracování operativních informací, jejich analýzy a následného využití pro rozhodovací proces státních orgánů v oblasti předcházení ekonomické kriminalitě, efektivní a kvalitní průběh a výstup v oblasti trestního řízení, zajištění co největšího objemu výnosů ze závažné trestné činnosti a majetku pachatelů pro náhradu škod a případný trest propadnutí majetku nebo věci. [22]

SLUŽBA KRIMINÁLNÍ POLICIE A VYŠETŘOVÁNÍ

Úřad, jehož hlavní činností je řízení vyšetřování, koordinace a ovlivňování činnosti jednotlivých útvarů služby kriminální policie a vyšetřování Policie České republiky s celostátní působností.

Úřad odpovídá zejména za:

Nejdůležitější výčet činností služby kriminální policie a vyšetřování (SKPV) byly získány z internetových stránek na portálu policie.cz

- plnění úkolů v oblasti kriminalistické činnosti a vytváření speciálních podmínek pro výkon služby
- plnění úkolů při pátrání po osobách a věcech
- plnění úkolů na úseku boje s trestnou činností v oblasti informačních a komunikačních technologií a trestné činnosti, při jejímž páchání jsou zásadním způsobem využívány informační technologie,
- zpracování návrhů na schválení, novelizaci nebo rušení vybraných interních aktů řízení upravujících činnost služby,
- koordinaci spolupráce útvarů policie s mezinárodními organizacemi, policejními institucemi a bezpečnostními sbory jiných států a plnění vybraných úkolů vyplývajících pro policii z členství České republiky v Evropské unii,
- zajištění součinnosti útvarů policie v rámci členství České republiky v Mezinárodní organizaci kriminální policie (dále jen „Interpol“) s příslušnými zahraničními subjekty prostřednictvím zahraničních národních ústředí Interpolu a Generálního sekretariátu Interpolu v boji proti trestné činnosti, s výjimkou trestné činnosti vojenského, náboženského, rasového a politického charakteru. [22]

Mezi instituce zabývající se bojem s organizovaným zločinem v České republice je Policie ČR a její útvary. Býval to např. OBOZ (Odbor boje s organizovaným zločinem), který byl nahrazen OZOK (Odborem odhalování závažné obecné kriminality). Dále se touto činností zabývají některé další policejní orgány a zpravodajské služby (BIS).

5.1.2 VE SPOJENÝCH STÁTECH AMERICKÝCH

FBI

Zkratka FBI vznikla z počátečních písmen označení americké instituce Federálního úřadu pro vyšetřování (anglicky Federal Bureau of Investigation, zkráceně FBI).

Vyšetřovací orgán amerického ministerstva spravedlnosti, který působí jak jako federální vyšetřovací úřad trestné činnosti, tak i jako kontrarozvědná služba. Počátek FBI se datuje na 26. července 1908. [18]



Obr. 5.3 - FBI podle [18]

Úřad pro vyšetřování vznikl z důvodu rostoucí kriminality, se kterou si již nemohli poradit ani místní ochránci práva (šerifové, policie).

Vývoj federálního úřadu významně ovlivnil J. Edgar Hoover, který se snažil o upevnění vlivu úřadu a získání celonárodního podvědomí. Ve svých devětatvaceti letech, v roce 1924, se stal ředitelem kanceláře a v této funkci vydržel až do své smrti v roce 1972.

5.2 ORGANIZOVANÁ KRIMINALITA V ČR

V České republice se organizovaná kriminalita rozšířila zejména po roce 1989, kdy se republika stala transitní zemí pro pašování nelegálního zboží po takzvané Balkánské cestě. Pachatelé těžili z nedostatků či mezer v legislativě. Jednalo se převážně o obchod se zbraněmi, drogami nebo pašováním lidí. Výrazně stoupl počet cizinců a nájemných vražd.

Častěji se užívá pro pojem organizované skupiny název mafie.

Nejčastější delikty páchané organizovanými skupinami jsou obchody s drogami,

zbraněmi, nebezpečnými látkami, kuplířství, praní špinavých peněz, padělání, násilné trestné činy, loupeže a krádeže.

Mezi doprovodné jevy mafie patří násilí, vyděračství a vyhrožování.

Z kriminologického hlediska chápeme organizovaný zločin jako soustavné páchaní cílevědomě koordinované závažné trestné činnosti a aktivit tuto činnost podporujících. Jeho subjektem jsou zločinecké skupiny nebo organizace, většinou s vícestupňovou vertikální organizační strukturou. Hlavním cílem je dosahování maximálních nelegálních zisků při minimalizaci rizika.

Podle odhadů expertů ze speciálních útvarů Policie ČR je v organizovaném zločinu asi polovina cizinců a polovina Čechů. Asi čtvrtina skupin je ryze zahraničních a čtvrtina ryze českých. Zbytek tvoří skupiny smíšené, většinou s převahou prvku zahraničního.

K typickým činnostem organizovaného zločinu na území ČR náleží především výroba, pašování a distribuce drog, daňové podvody, útok na státní majetek, organizování prostituce a obchod s lidmi, organizování nelegální migrace, padělání měny, zboží a porušování autorských práv, praní špinavých peněz, vydírání a vybírání poplatků za „ochranu“, korupce, padělání, mezinárodní obchod se zbraněmi a výbušninami, organizované krádeže automobilů, bankovní podvody a loupeže.

5.3 OPATŘENÍ

Pro boj s organizovaným zločinem v roce 2008 vláda schválila usnesením takzvanou Koncepti boje proti organizovanému zločinu.

Mezi klíčová stanoviska boje s organizovaným zločinem uvedené ve zprávě ministerstva vnitra v roce 2009, patří následující témata:

5.4 RACKETEERING

V současné době se do oblasti vyšetřování organizované kriminality vnesl pojem racketeering, jehož význam v překladu znamená: vyděračství, vydírání, ale i politické machinace či politikaření.

Jde o vydírání drobných podnikatelů, kteří jsou nuceni odvádět zločineckým organizacím pravidelný poplatek za údajnou ochranu. Jde o jakési výpalné, k jehož placení jsou donucováni majitelé obchodů, kiosků, barů, tančíren, diskoték, heren apod. Při odporu

vydíranych osob, jsou často fyzicky i psychicky napadáni, dochází ke zničení jejich podniků a k zastrašování zákazníků. Může dojít k únosu majitele či rodinných příslušníků.

Násilí organizovanými skupinami je zaměřeno mnoha směry:

- Proti osobám, které stojí v cestě a brání pachateli dosáhnout cíle
- Proti policistům, soudcům, státním zástupcům
- Proti členům vlastní organizace za porušení disciplíny
- Proti náhodným svědkům

Rozdíl mezi kriminalitou bílých límečků oproti organizované kriminalitě se vyznačuje nižším výskytem násilí.

5.5 ZLOČINECKÉ SKUPINY

Skupiny organizovaného zločinu můžeme rozdělit podle jejich původu (např. z bývalého Sovětského svazu, z Balkánu, Asie, Jižní Ameriky apod.).

5.5.1 RUSKÁ MAFIE

Jedná se o zločinecké seskupení, které patří v současné době k nejlépe organizovaným a nejrychleji rostoucím. Působí nejen na území bývalého SSSR, ale i jinde ve světě. Roční obrat se odhaduje na 200 miliard dolarů. [2]

5.5.2 BALKÁNSKÝ ORGANIZOVANÝ ZLOČIN

Politická situace na Balkáně nahrává organizovanému zločinu. V oblasti narkotik mluvíme o tzv. Balkánské cestě, přes kterou se pašují drogy, zejména heroin, do Evropy.[24]

Dále se balkánské zločinecké skupiny orientují na pašování zbraní a vojenského materiálu, obchod s ženami. V Itálii se zaměřili na trh s automobily. [24]

5.5.3 ITALSKÁ MAFIE

Působí v Americe (Cosa Nostra), v Itálii (Camorra, Sacra Corona Unita, Stidda, 'Ndrangheta), ale i v jiných evropských zemích. V České republice je z nich nejaktivnější Camorra.

5.5.4 ASIJSKÝ ORGANIZOVANÝ ZLOČIN

Má největší tradici, začátky toho, co bychom dnes nazvali čínskou mafií, lze najít kolem počátku našeho letopočtu. [13].

Nejaktivnější jsou skupiny čínské a vietnamské. V rámci České republiky pak vietnamský organizovaný zločin úzce souvisí s některými velkými vietnamskými tržnicemi.^[10]

6 OBĚŤ FINANČNÍ KRIMINALITY

Tak jako u obecné kriminality, zde nelze definovat oběť. Obětí se zpravidla stává skupina lidí, tedy: akcionáři, podílníci (ve smyslu ekonomickém), komitenti (vkladatelé), klienti (podnikatelé). Při stanovení oběti u finanční kriminality se zde setkáváme se značnou odlišností, pokud se týká dopadů tak i určení oběti. Hlavním pachatel úmyslně nechtěl ublížit třetí osobě, ale konal tak výhradně pro svůj profit.

7 PACHATEL HOSPODÁŘSKÉ KRIMINALITY

Pachatelé hospodářských trestných činů vystupují často jako řádní občané, úspěšní v zaměstnání či podnikatelské činnosti, mající plnou důvěru okolí a některých případech i značný politicko-ekonomický vliv na určitém teritoriu. Četné kriminologické výzkumy prokazují svébytný sociální profil těchto „pachatelů s bílými límečky“

V publikaci [2] Pro případ trestního stíhání mají často připraveny obhajoby spočívající v odkazech na podnikatelská rizika, nejasnost právních norem, neznalost a nezkušenost atp.

Pro pachatele této kategorie trestné činnosti je typické vytváření skupin různého stupně organizovanosti.

Odborná publikace [6] uvádí základní rozdělení pachatelů hospodářské trestné činnosti:

- Zaměstnanci
- Osoby stojící vně hospodářského subjektu, proti němuž je páchána hospodářská trestná činnost
- Majitel či spolumajitelé podniků, akcionáři hospodářských subjektů, v jejichž zájmu je páchána trestná činnost.

8 TYPICKÉ STOPY

Orgány zabývající se vyšetřováním hospodářské kriminality využívají při odhalování podvodného jednání typických stop a jiných důkazů, které jsem zde shrnula do dvou základních skupin. Vzhledem ke značné proměnlivosti hospodářských trestných činů lze uvést pouze demonstrativní výčet:

a) Materiální stopy, listinné a podobné důkazy

- *Listinné důkazy* – může se jednat o různé zápisy z porad vedení podniku, valných hromad, výpisy z obchodního rejstříku, výpisy z různých účtů, různé druhy smluv, licenční ujednání, plné moci, znalecké posudky, dokumentace k výrobkům, technologické postupy, daňové doklady, daňová přiznání, výsledky auditů, různé zprávy a analýzy
- *Nosiče informací* – nosiči se rozumí: kartotéky, diskety, magnetické pásky, CD-ROM, hard disk)
Změny nelegálního charakteru provedené na nosičích informací jsou např. stopy padělání, pozměnění, poškození či zničení, neoprávněné manipulace s počítačovými programy, databázemi atp.,
- *Jiné věcné důkazy* – jedná se o důkazní materiál typu padělatelského náčiní, výrobní prostředky (pro výrobu drog), zajištění finanční hotovosti, vzorky různých látek atp.

b) Stopy ve vědomí lidí

Důležité jsou informace uložené ve vědomí lidí, které policie získává prostřednictvím výslechů a konfrontací svědků či potenciálních pachatelů. Jedná se o informace držené osobami, které:

- Naplánovaly, organizovaly, provedly nelegální obchodní čin finanční transakce nebo jiná společensky nebezpečná jednání nebo se na nich podílely
- Podílely se na likvidaci důkazů nebo na utajení informací o podezřelých finančních, obchodních a jiných aktivitách
- Vyzradily důvěrné informace zneužité jinou osobou k páčání trestné

činnosti

- Poskytovaly konzultace k odborným problémům, které byly využity při páchání trestné činnosti
- Zprostředkovaly nelegální obchodní či finanční transakce
- Byly přítomny různým poradám a obchodním jednáním, které přímo či nepřímo souvisely s vyšetřovanou událostí
- Zjistily podezřelé nebo nelegální obchodní, finanční či jiné aktivity, eventuálně na ně upozornily
- Byly upozorněny na podezřelé nebo nelegální obchodní, finanční či jiné aktivity
- Byly poškozeny trestným činem

(Výčet byl získán z učebnice od Jana Musila a kol, 2001, 484 s.)

9 HOSPODÁŘSKÁ KRIMINALITA CELOSVĚTOVĚ V ROCE 2009

V období hospodářské krize výzkumy zaznamenaly zvýšení četnosti vzniku hospodářské kriminality dopouštějící se v podnicích. Tento jev je doprovázen nejen pozitivním vnímáním občanů na hospodářskou trestnou činnost, kterou si snadno mohou omluvit ale i tlakem soustřeďující se na zaměstnance, kteří se bojí, že přijdou o práci v současném zaměstnání. Tento tlak, který je na ně vyvíjen pobízí některé zaměstnance pro spáchání této trestné činnosti. Hlavní pohnutkou se stává obava ze ztráty zaměstnání. V některých případech bylo pohnutkou přesvědčení, že konkurence upláčí, aby získala zakázku.

V ČR jsme mohli zaznamenat zvýšení kriminality v oblasti manipulace účetnictví či zkreslování finančních informací. Jednalo se zejména o manipulace v souvislosti se žádostmi o úvěry a další finanční zdroje.

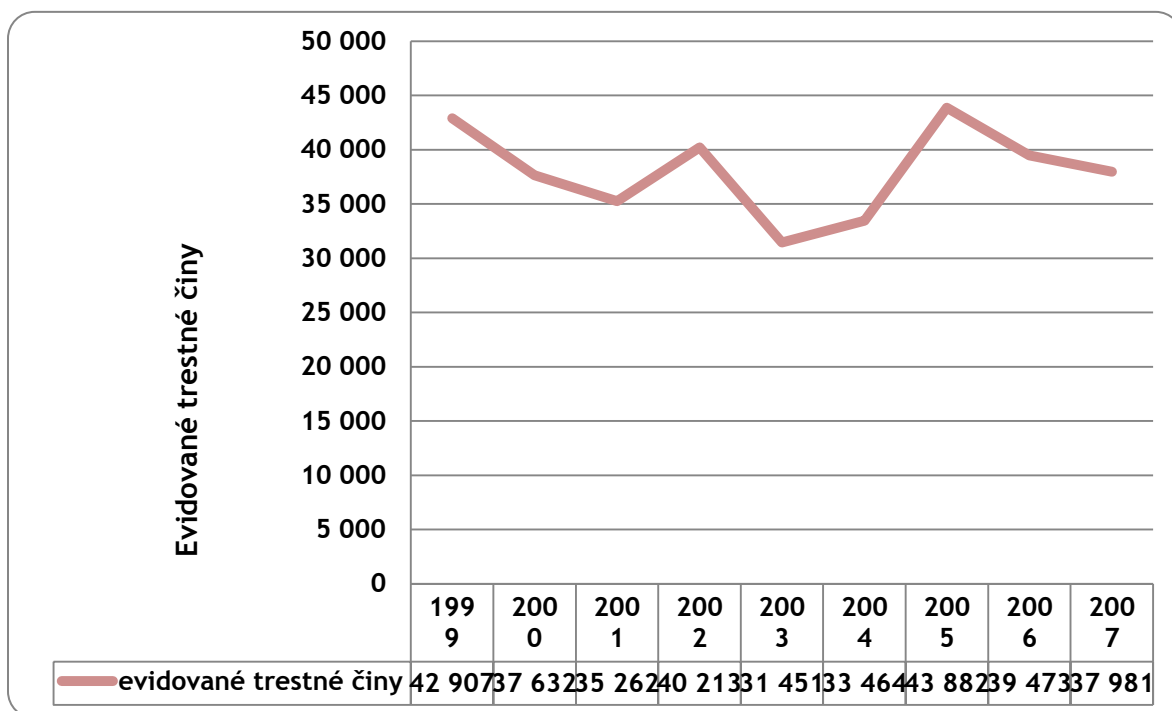
Nejčastěji se podvodného jednání dopouštěli vlastní zaměstnanci, externí pachatelé se podíleli pouze 45%.

Tradičně nejběžnějším typem hospodářské kriminality zůstává majetková zpronevěra (60%)

Přesto je velmi optimistické, že 70% českých společností neočekává, že se v příštím roce setkají s hospodářskou kriminalitou.

Ke zvýšení hospodářské kriminality v podnicích v období krize bylo zapříčiněno třemi klíčovými problémy:

- 1) došlo ke snížení počtu zaměstnanců vedoucí ke kumulaci funkcí v podniku, což vedlo k oslabení vnitřních kontrol
- 2) zaměření managementu především na přežití společnosti a snížení pozornosti věnované riziku podvodů
- 3) přesun provozu či rozšiřování do jiných zemí

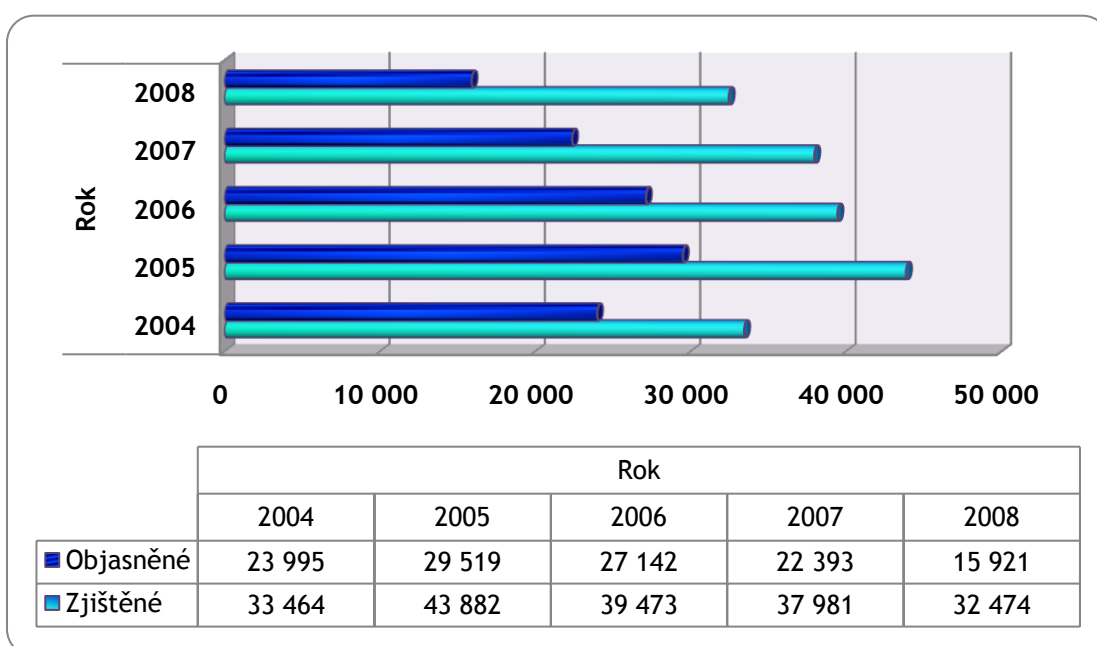


Obr. 9.1 - Hospodářská trestná činnost v ČR v letech 1999 - 2007 (podle policejního členění)

Původ: vlastní úprava podle [7]

Graf ukazuje relativně výrazné změny ve vývoji hospodářské kriminality, a to počínaje rokem 2002. Výrazný vzestup křivky v roce 2005 byl způsoben právě radikálním nárůstem počtu úvěrových podvodů, které v policejní statistice představují největší podíl hospodářské trestné činnosti (již zmíněných 32 %).

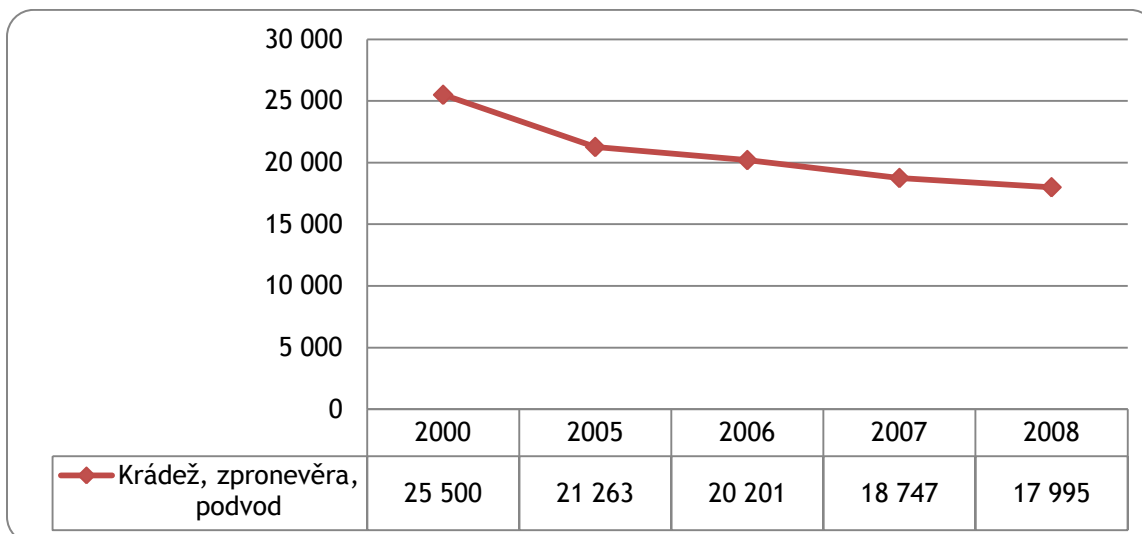
Změny v počtu evidovaných úvěrových podvodů tak určují i změny ve vývoji policií vymezené hospodářské kriminality. Od roku 2005, kdy počet úvěrových podvodů kulminoval, dochází k poklesu úvěrových podvodů a tím i k poklesu evidované hospodářské trestné činnosti, přesto, že roste, dle analýz MV, počet pojistných podvodů, krácení daní, zpronevěr a porušování autorských práv.



Obr. 9.2 - Hospodářská kriminalita objasněné a zjištěné trestné činy

Původ: vlastní úprava podle [7]

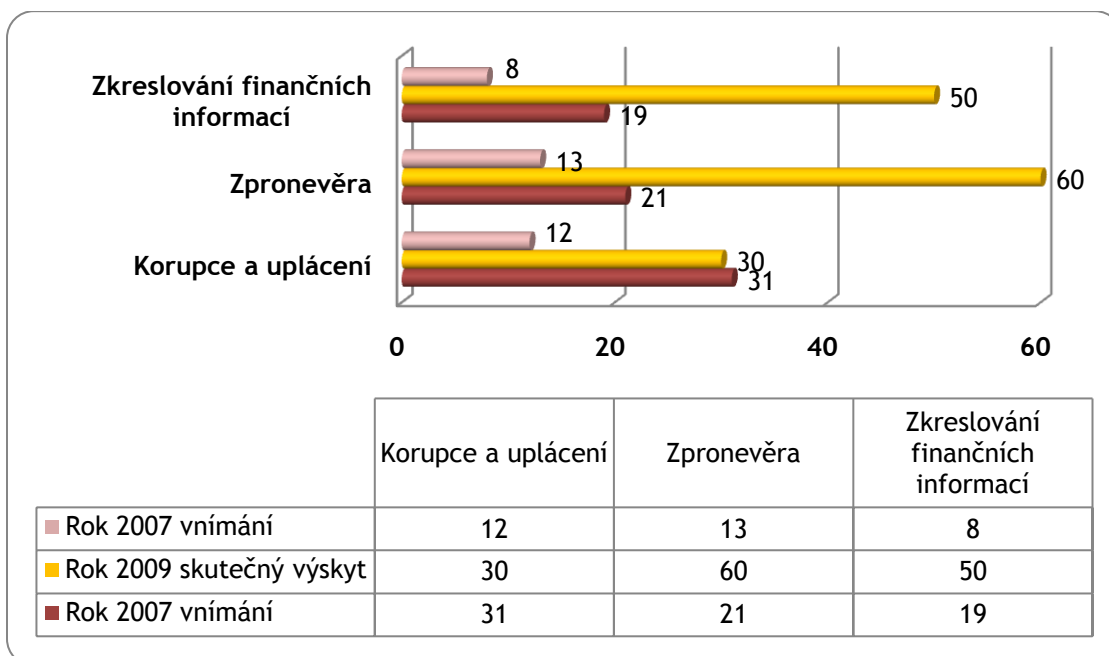
Poměr mezi zjištěnými a objasněnými trestnými činy je velmi rozdílný. Nejvíce zjištěných trestných činů se zaznamenalo v roce 2005, současně se podařilo objasnit více jak polovinu zjištěných případů. Tento jev jistě souvisí s postupným zkvalitňováním policejní činnosti pro odhalování hospodářských trestných činů.



Obr. 9.3 - Přehled počtu odsouzených osob z hospodářské kriminality 2000 - 2008

Původ: vlastní úprava podle [7]

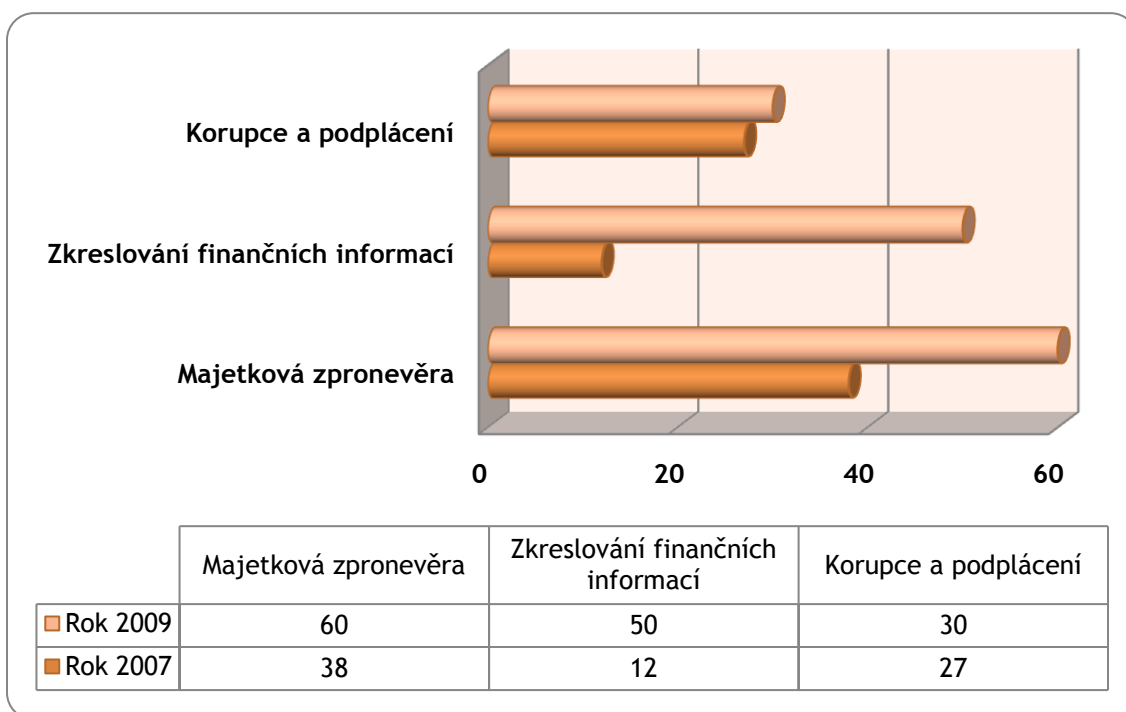
Tento graf do jisté míry koresponduje s obrázkem 9.2. Průběh je téměř stejný. V roce 2005, kdy jsme evidovali nejvíce zjištěných případů a zároveň nejvíce objasněných, můžeme říci, že se přímou úměrou také rovnají i počty odsouzených osob z hospodářské kriminality.



Obr. 9.4 - Vnímání a skutečnost v ČR v %

Původ: vlastní úprava podle [23]

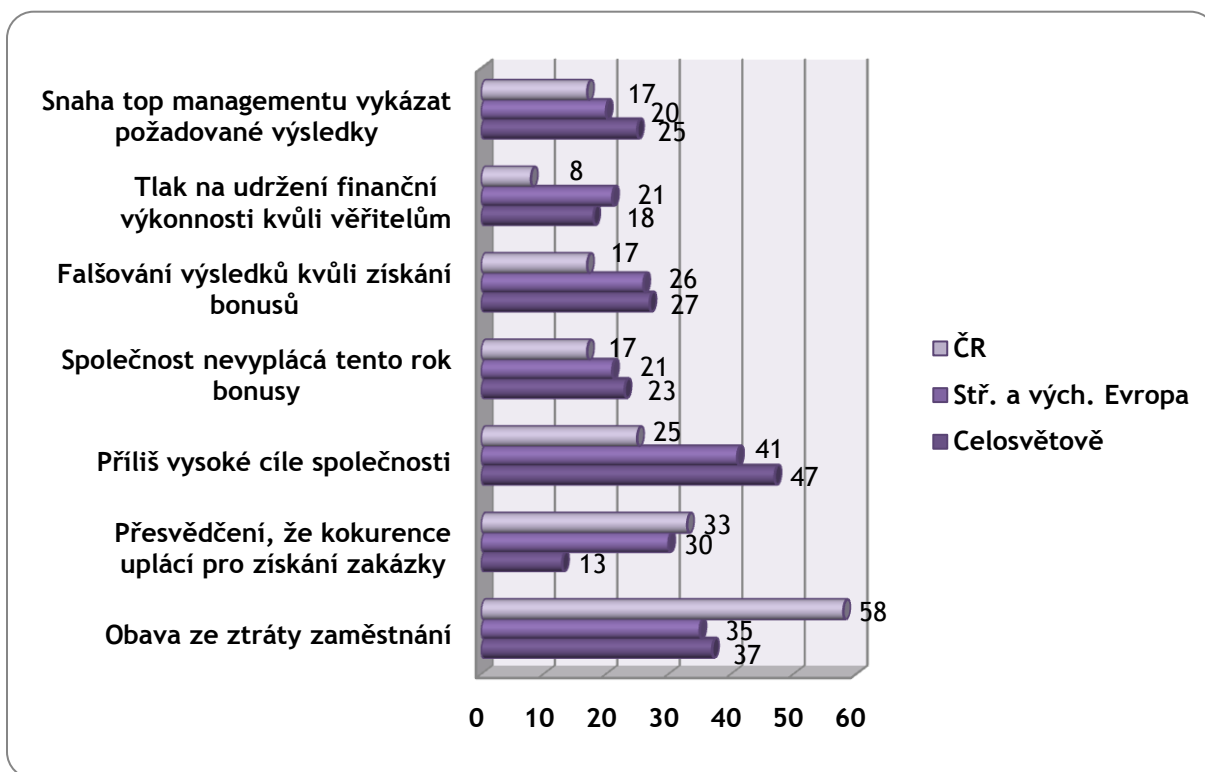
Graf s názvem vnímání a skutečnost znázorňuje poměr mezi vnímáním vybraných druhů trestných činů a jejich skutečným výskytem. Je zřetelné, že společnost tolik nevnímá velikost výskytu jednotlivých činů hospodářské kriminality, naopak nejvíce si společnost uvědomuje výskyt korupce a uplácení. Můžeme se domnívat, že názory společnosti jsou ovlivňovány skrze mediální prostředky, skrze televizi, rozhlas nebo noviny.



Obr. 9.5 - Typ hospodářské kriminality

Původ: vlastní úprava podle [23]

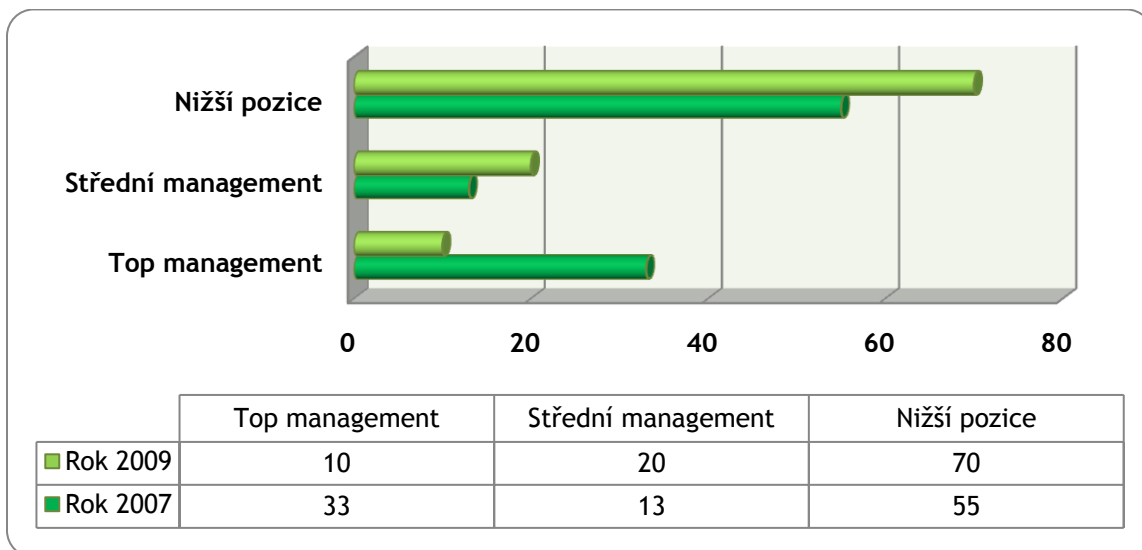
Nejčastějším druhem hospodářské kriminality, se kterým se můžeme setkat v běžném životě, se uvádí takzvaná majetková zpronevěra, která v roce 2009 dosáhla téměř 60%. Oproti roku 2007 se zvýšila o více jak 20 procent. Tento jev je přisuzován vzniku hospodářské krize loňského roku 2009.



Obr. 9.6 - Pohnutky ke spáchání podvodu v %

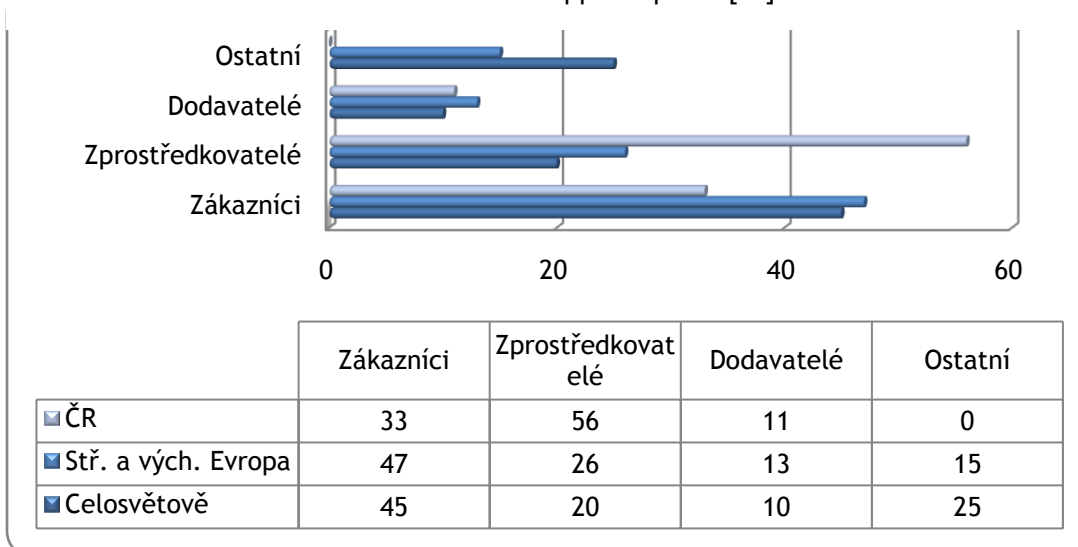
Původ: vlastní úprava podle [23]

Pohnutky ke spáchání podvodu mají nejčastěji interní zaměstnanci podniku. Hlavním důvodem, proč vlastní zaměstnanci jsou nejčastějšími pachateli, jsou jejich znalosti a vědomosti o chodu podniku a vnitřním systému. Pachatele může svádět ke spáchání podvodu několik faktorů. Nejčastěji to je obava ze ztráty zaměstnání, která tvoří z celkového výzkumu až 60%. Kteří z těchto pachatelů se toho nejčastěji dopouštějí, jsou uvedeny v následných obrázcích 9.7 a 9.8.



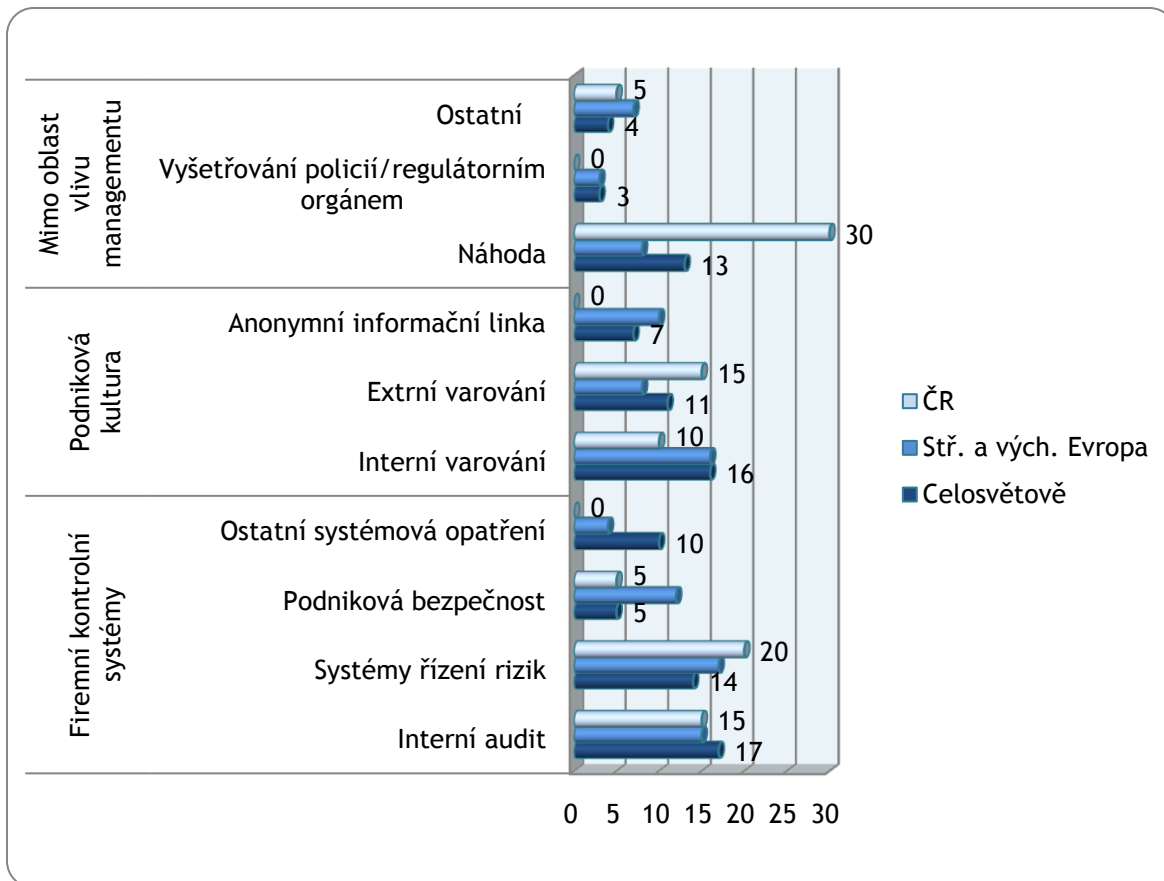
Obr. 9.7 - Profil interního pachatele

Původ: vlastní pprava podle [23]



Obr. 9.8 - Profil externího pachatele podvodu v ČR v %

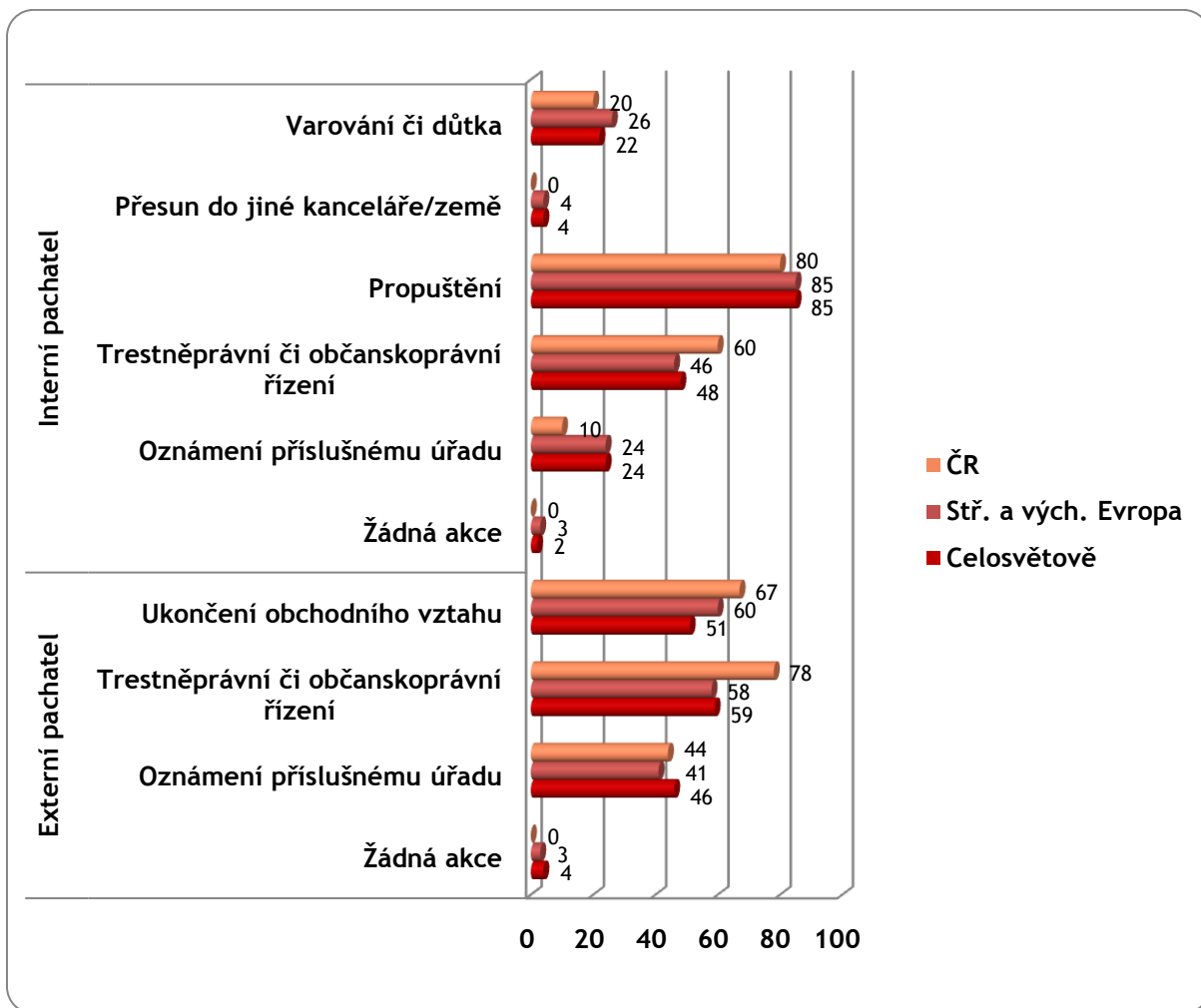
Původ: vlastní pprava podle [23]



Obr. 9.9 - Jakým způsobem byl podvod odhalen v %

Původ: vlatní úprava podle [23]

Z tohoto grafu můžeme poznat, že většina trestných činů spáchané na společnost byla zjištěna náhodně, což potvrzuje, že české společnosti nevynakládají dostatečné úsilí pro kontrolu činností společnosti. Tato skutečnost dosahuje v České republice celých 30%. Druhým nejčastějším způsobem odhalení je externí varování, které v České republice dosahuje necelých 15%, téměř o 4% více před celosvětovým průzkumem.



Obr. 9.10 - Jak společnosti postupovali vůči pachatelům podvodu v %

Původ: vlastní úprava podle [23]

Při zjištění podvodu ve společnosti u vlastních zaměstnanců společnosti postupovaly v 80 % případů propuštěním ze zaměstnání. Téměř 60% pachatelů skončilo u trestně právního či občanskoprávního řízení. [7]

9.1 TYPICKÉ ZNAKY

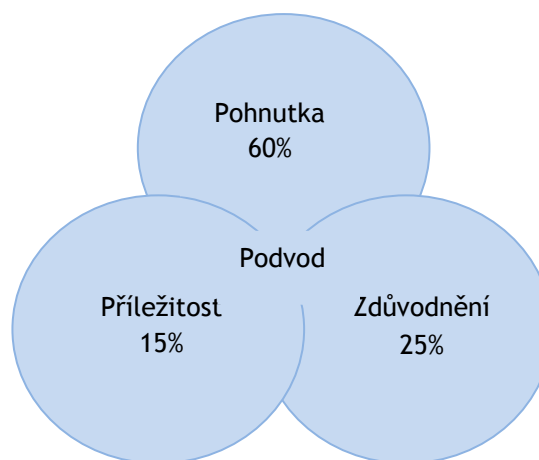
Značná část hospodářské kriminality je páchána zaměstnanci nebo ve spolupráci s nimi. Tato skutečnost nejspíše souvisí s tím, že zaměstnanci mají lepší přehled o situaci uvnitř společnosti. Zejména znalost slabých a silných stránek podniku umožňuje pachatelům lepší podmínky pro spáchání podvodu.

9.2 DŮSLEDKY

Náklady společností spojené s hospodářskou kriminalitou, díky nekontrolovatelnosti sahají ve škodách až do milionů. S výskytem těchto trestných činů, studie potvrdily změny v morálce zaměstnanců. Vzrostla schopnost pachatelů si podvodné jednání zdůvodnit. Hlavním způsobem zdůvodňování je pocit, že: „když to dělají jiní, tak je to v pořádku.“

3 faktory

- pohnutka
- příležitost
- zdůvodnění



Obr. 9.11 - Tři faktory

9.3 ODHALOVÁNÍ

Na mnoho podvodů se v českých společnostech přišlo pouhou shodou okolností, interním či externím varováním. Pouze malé procento podvodů bylo odhaleno interním auditem, což znamená, že podniky se spoléhají spíše na náhodu a neuskutečňují opatření, která by vedla k jejich dřívějšímu odhalení.

České společnosti reagují na tento jev nejčastěji propouštěním, občanskoprávním nebo trestněprávním řízením.

Na závěr bych shrnula tuto kapitolu citováním pana Sirshara Qureshi z (PriceWaterHouseCoopers) : „Boj proti hospodářské kriminalitě je nikdy nekončící proces. Společnosti, které chtějí realisticky vyhodnocovat a účinně řídit rizika podvodu, musí pravidelně přehodnocovat své systémy řízení rizik. Stejně důležité jsou postoje

managementu a vytváření takové firemní kultury, která kontrolní systémy podpoří jasnými etickými pravidly, posílí loajalitu zaměstnanců a zajistí, aby byl každý pachatel bez ohledu na jeho pozici a funkci adekvátně potrestán. Podobně jako u ostatních podnikatelských rizik i u hospodářské kriminality platí, že prevence je levnější než reakce.“

9.4 PREVENCE

Klíčem ke snížení hospodářské kriminality směřující na činnost podniku je prevence. V současné době, v období tzv. hospodářské krize mnoho společností nevykonává některá preventivní opatření.

Důvodem bylo snížení stavu zaměstnanců a kumulace funkcí v organizaci, což vedlo ke snížení kontroly podvodného jednání. Management podniku se zaměřil více na přežití na trhu a proto opatření, které by vedly i ke snížení ztrát, se staly pro společnost spíše luxusem než nutností.

Z výzkumu podle Michala Kohoutka z (PriceWaterHouseCoopers) vyplývá, že základem prevence podvodů je komunikace mezi vedením a zaměstnanci jakož i schopnost transparentně a rázně zasáhnout vůči pachatelům podvodů. Jedině tak může vedení majitelům společnosti, zaměstnancům i ostatním zainteresovaným stranám ukázat, že podobné podvodné jednání nebude tolerováno, a odradit tak potenciální pachatele. [23]

10 ZÁVĚR

Bakalářská práce obsahuje obecný popis hospodářské kriminality včetně popsání jednotlivých jejích forem do samostatných kapitol. Cílem této práce bylo zjištění vlivu hospodářské krize na hospodářskou kriminalitu. Ze zjištěných údajů bylo zjištěno, že hospodářská kriminalita napadá z velké části ekonomický systém a ekonomickou stabilitu státu. Jedná o činnost velmi latentní a v některých formách i činnost velmi propracovanou a organizovanou. Zjištění a zároveň prevence proti takovému jednání je složitější. Mohu říci, že po roce 1989, který je považován v rámci páchaní hospodářských trestných činů za zlomový, došlo do současné doby ke zlepšení vyšetřování hospodářské kriminality policejními orgány a také ke snížení jejího výskytu.

K důležitým faktorům při boji s hospodářskou kriminalitou můžeme zahrnout tzv. chápání těchto trestných činů potencionálními pachateli i celou společností. Morálním odsouzením této trestné činnosti by mohlo dojít i ke snížení výskytu páchaní. V současné době můžeme pouze zaznamenat pozitivní názory, kde pachatelé nejsou za toto jednání společensky odsuzováni. Je proto důležité si uvědomit, že samotný dopad se dotkne nejen státního rozpočtu ale v neposlední řadě i nás samotných.

Cílem této bakalářské práce bylo podrobnější seznámení s problematikou hospodářské kriminality. Praktická část byla zaměřena na vývoj hospodářské kriminality v období hospodářské krize. Byla vypracována z informací a údajů z odborných publikací, ročenek a údajů z Českého statistického úřadu. Cíl této práce byl splněn. Na základě nashromážděných údajů byly zjištěny příčiny, celosvětový vývoj a dopad hospodářské kriminality na činnosti podniků.

PŘEHLED POUŽITÉ LITERATURY

Odborné publikace

- [1] BALOUN, Vladislav. *Organizovaný zločin a jeho možné projevy ve finančním sektoru ekonomiky : Výzkum organizovaného zločinu v České republice II.* Praha : Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 1999. 91 s. 407/98/0057.
- [2] CEJP, Martin, et al. *Organizovaný zločin v České republice III.* Praha : Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2004. 158 s. ISBN 80-7338-027-7.
- [3] DRAŠTÍK, A. a kol.: *Přehled judikatury – trestné činy hospodářské.* Praha, ASPI, 2005, s. 15.
- [4] FRYŠTÁK, Marek. *Hospodářská kriminalita z pohledu teorie a praxe.* první. Ostrava : KEY Publishing s.r.o., 2007. 204 s. ISBN 978-80-87071-18-2.
- [5] CHMELÍK, Jan a kol., et al. *Rukověť kriminalistiky.* Plzeň : Aleš Čeněk, 2005. 536 s. ISBN 80-86898-36-9.
- [6] MAAS, Peter. *Valachiho svědectví.* první. Praha : Svoboda, 1987. 249 s.
- [7] MAREŠOVÁ, Alena. *Kriminalita v roce 2007.* Praha 5 : [s.n.], 2009. 115 s. ISBN 978-80-7338-083-0.
- [8] MUSIL, Jan ; KONRÁD, Zdeněk ; SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika.* Praha : C.H. Beck, 2001. 512 s. ISBN 80-7179-362-0.
- [9] MUSIL, J., Konrád, Z., Suchánek, J. *Kriminalistika.* 2. přepracované a doplněné vydání. Praha: C. H. Beck, 2004, 606 s.
- [10] MUSIL, Stanislav. *Počítačová kriminalita : Nástin problematiky.* Praha : Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2000. 299 s. ISBN 80-86008-80-0.
- [11] NĚMEC, Miroslav. *Mafie a zločinecké gangy.* Praha : Eurounion, 2003. 390 s. ISBN 80-7317-026-4.s.23.
- [12] NOVOTNÝ, Oto; ZAPLETAL, Josef. *Kriminologie.* druhé. Praha : ASPI, 2004. 451 s. ISBN 80-7357-026-2.
- [13] NOŽINA, Miroslav. *Mezinárodní organizovaný zločin v České republice.* Praha : Themis, 2003. 407 s. ISBN 80-7312-018-6.
- [14] PEARCE, David William. *Macmillanův slovník moderní ekonomie.* Praha : Victoria Publishing, 1994. 549 s. ISBN 80-856-05-42-2.

- [15] PORADA, Viktor a kol., et al. *Kriminalistická metodika vyšetřování*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2007. 231 s. ISBN 978-80-7380-042-0.
- [16] SAMUELSON, Paul, Anthony; WILLIAM, Nordhaus . *Ekonomie*. první. Praha : Svoboda, 1991. 1011 s. ISBN 80-205-0192-4.

Elektronické dokumenty

- [17] Boj proti korupci. *Vláda ČR* [online]. 2009, 1, [cit. 2010-04-21]. Dostupný z WWW: <<http://www.vlada.cz/cz/urad-vlady/boj-proti-korupci/boj-proti-korupci-43975/>>.
- [18] Federální úřad pro vyšetřování. *Wikipedia* [online]. 2010, 1, [cit. 2010-04-19]. Dostupný z WWW:http://cs.wikipedia.org/wiki/Feder%C3%A1ln%C3%AD_%C3%BA%C5%99ad_pro_vy%C5%A1et%C5%99ov%C3%A1n%C3%AD.
- [19] Hospodářská kriminalita v období hospodářské krize. *PriceWaterHouseCoopers* [online]. Listopad 2009, 1, [cit. 2010-04-25]. Dostupný z WWW: <http://www.pwc.com/cs_CZ/cz/hospodarska-kriminalita/celosvetovy-pruzkum-hosodarske-kriminality-2009-cz.pdf>.
- [20] KLÍMOVÁ, Jana. Manažer ČEZ zneužil informace. Zaplatí pokutu 1,7 milionu. *MF DNES* [online]. 21. srpna 2009, 1, [cit. 2010-04-21]. Dostupný z WWW: <http://ekonomika.idnes.cz/manazer-cez-zneužil-informace-zaplati-pokutu-1-7-milionu-p2j-/ekonomika.asp?c=A090821_1244305_ekonomika_fih>.
- [21] NOVÝ, Petr. Útvar pro odhalování organizovaného zločinu. *Novinky* [online]. 2009, 1, [cit. 2010-04-19]. Dostupný z WWW: <<http://tema.novinky.cz/utvar-pro-odhalovani-organizovaneho-zlocinu>>.
- [22] Policie České republiky útvar odhalování korupce a finanční kriminality služby kriminální policie a vyšetřování (PČR ÚOKFK SKPV). Policie CR [online]. 2010, 1, [cit. 2010-04-19]. Dostupný z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/policie-ceske-republiky-utvar-odhalovani-korupce-a-financni-kriminality-sluzby-kriminalni-policie-a-vysetrovani-pcr-uokfk-skp.aspx>>. Konec formuláře.
- [23] QURESHI, Sirshar; HALÁSEK DOSEDĚLOVÁ, Kateřina; KOHOUTEK, Michal. Hospodářská kriminalita v období hospodářské krize : Celosvětový průzkum hospodářské kriminality 2009. In . [s.l.] : [s.n.], 2009, 2009 [cit. 2010-04-20]. Dostupné z WWW: www.pwc.com
- [24] *Www.altermedia.info* [online]. 2007 [cit. 2010-04-20]. Stát albánského organizovaného zločinu. Dostupné z WWW: <http://cz.altermedia.info/ze-zahranici/stat-albanskeho-organizovaneho-zloeinu_3451.html>.